

**VALSTYBINĖS ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBOS
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTO
DUJŲ SKYRIUS**

Teikti Tarybos posėdžiui
Tarybos pirmininko pavaduotojas
Jonas Makauskas

2019-08-21

**PAŽYMA
DĖL GAMTINIŲ DUJŲ ĮMONĖMS, VYKLANČIOMS PERDAVIMO IR SKIRSTYMO
VEIKLA, NUSTATYTŲ MINIMALIŲ KOKYBĖS LYGIŲ VERTINIMO**

2019 m. rugpjūčio 21 d. Nr. O5E-274
Vilnius

I. Bendrosios nuostatos

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 7 punktu, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba¹) prižiūri, kaip laikomasi gamtinių dujų tiekimo patikimumo ir paslaugų kokybės reikalavimų. Remiantis Gamtinių dujų įmonių teikiamų paslaugų patikimumo ir kokybės rodiklių, jų įvertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2012 m. balandžio 11 d. nutarimu Nr. O3-90 „Dėl Gamtinių dujų įmonių teikiamų paslaugų patikimumo ir kokybės rodiklių, jų įvertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 18 punktu, minimalūs kokybės lygiai kiekvienai dujų įmonei nustatomi individualiai konkrečiam kainų reguliavimo periodui.

Vadovaujantis Aprašo 20 punktu, pagal dujų įmonių pateiktas metines kokybės rodiklių ataskaitas Taryba kasmet vertina dujų įmonių teikiamų paslaugų kokybę, atlikdama konkrečiai dujų įmonei nustatytų minimalių kokybės lygių laikymosi analizę. Vertinimo išvadas Taryba skelbia metinės veiklos ataskaitoje, Europos Komisijai teikiamoje ataskaitoje, savo interneto svetainėje. Vertinimo išvadose konstatuojama, ar dujų įmonės teikiamos paslaugos tenkina konkrečiai dujų įmonei nustatytus minimalius kokybės lygius, nurodomos priežastys bei pateikiami paaiškinimai, jeigu dujų įmonės teikiamų paslaugų kokybė buvo blogesnė už nustatytus minimalius kokybės lygius.

II. AB „Amber Grid“ nustatytų minimalių kokybės lygių vertinimas

¹ Lietuvos Respublikos Seimas, 2019 m. vasario 14 d. Seimo plenariniame posėdyje priimdamas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 4, 8, 15, 16, 161, 19, 191, 22, 23, 241, 25, 26, 28, 31, 32, 34, 341, 36 ir 37 straipsnių pakeitimo ir 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą Nr. XIII-1968 (toliau – Pakeitimo įstatymas), pritarė Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau – Inspekcija) prijungimui prie Komisijos bei numatė, jog nuo 2019 m. liepos 1 d. po reorganizacijos Komisija perims visas Inspekcijos teises ir pareigas, taip pat Komisijos pavadinimas bus pakeistas į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą (toliau – Taryba). Vyriausybė 2019 m. kovo 6 d. nutarimu Nr. 221 „Dėl sutikimo reorganizuoti Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos“ pritarė, kad Inspekcija būtų reorganizuojama jungimo būdu ir Inspekcija būtų prijungta prie Komisijos. Vadovaujantis Pakeitimo įstatymo 22 straipsnio 11 dalimi, kituose įstatymuose ir (ar) jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose vartojamus reorganizuojamų įstaigų pavadinimus „Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija“ ir „Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos“ atitinka institucijos pavadinimas „Valstybinė energetikos reguliavimo taryba“.

2013 m. rugsėjo 27 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-406 „Dėl AB „Amber Grid“ teikiamų paslaugų minimalių kokybės lygių nustatymo“ (toliau – Nutarimas Nr. O3-406) buvo nustatyti minimalūs perdavimo sistemos operatoriaus teikiamų paslaugų kokybės lygiai:

- neplanuotų nutraukimų dėl operatoriaus atsakomybės skaičius (toliau – NUTRAUKIMAI);
- neplanuotų nutraukimų dėl operatoriaus atsakomybės suminė trukmė (toliau – SUMINĖ TRUKMĖ);

- laiku išsiųstų atsakymų į prašymą ar skundą procentinė dalis (toliau – ATS).

AB „Amber Grid“ 2019 m. vasario 8 d. raštu (reg. Nr. R1-8231) pateikė gamtinių dujų teikiamų paslaugų kokybės rodiklių ataskaitas. Nutarimu Nr. O3-406 nustatytų ir faktinių perdavimo sistemos operatoriaus minimalių kokybės lygių vertinimas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. AB „Amber Grid“ veiklos kokybės rodikliai, priskiriami įmonės atsakomybei.

	Nustatyti kokybės rodikliai	2017 m. faktinės reikšmės	2018 m. faktinės reikšmės	2018 m. faktinės reikšmės pokytis lyginant su nustatytu kokybės rodikliu, proc.
NUTRAUKIMAI	0	0	0	0
SUMINĖ TRUKMĖ	0	0	0	0
ATS	100	100	100	0

Atsižvelgiant į Aprašo 21 punktą, dujų įmonės kokybės rodiklių pokytis, palyginti su konkrečiai dujų įmonei Tarybos nustatytu minimaliu kokybės lygiu, įvertinamas nustatant (koreguojant) gamtinių dujų pajamų ir (ar) kainų viršutines ribas, vadovaujantis Valstybės reguliuojamos gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamų ir kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2018 m. spalio 5 d. nutarimu Nr. O3E-314 „Dėl Valstybės reguliuojamos gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamų ir kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Perdavimo metodika), nustatyta tvarka. Perdavimo metodikos 24 punktą numato, kad gamtinių dujų įmonė, mažindama sąnaudas ir siekdama didesnio efektyvumo bei pelno, turi užtikrinti patikimą sistemos darbą ir vartotojų aptarnavimo kokybę. Vadovaujantis Perdavimo metodikos 24.1 papunkčiu, gamtinių dujų perdavimo investicijų grąža po pirmų dvejų reguliavimo periodo metų, o vėliau – pasibaigus reguliavimo periodui mažinama 1 proc., jei praėjusių vienerių metų kiekvienas kokybės rodiklis, kuriam nustatytas minimalus lygis, pablogėjo nuo 5 iki 10 proc., palyginus su nustatytu minimaliu lygiu, ir vadovaujantis Perdavimo metodikos 24.2 papunkčiu, investicijų grąža po pirmų dvejų reguliavimo periodo metų, o vėliau – pasibaigus reguliavimo periodui mažinama 2 proc., jei praėjusių vienerių metų kiekvienas kokybės rodiklis, kuriam nustatytas minimalus lygis, pablogėjo daugiau nei 10 proc., palyginus su nustatytu minimaliu lygiu.

Įvertinęs AB „Amber Grid“ 2019 m. vasario 6 d. raštu (reg. Nr. R1-8231) pateiktus faktinius duomenis, Tarybos Dujų ir elektros departamento Dujų skyrius (toliau – Dujų skyrius) daro išvadą, kad perdavimo sistemos operatoriaus AB „Amber Grid“ faktiniai veiklos kokybės rodikliai tenkina nustatytus minimalius kokybės lygius. Taip pat atsižvelgdamas į tai, kad nustatyti rodikliai nesikeitė, palyginti su nustatytais minimaliais lygiais, Dujų skyrius siūlo AB „Amber Grid“ perdavimo veiklos investicijų grąžos normos dėl minimalių kokybės lygių vertinimo nekoreguoti 2020 metams.

III. AB „Energijos skirstymo operatorius“ nustatytų minimalių kokybės lygių vertinimas gamtinių dujų sektoriuje

2013 m. rugsėjo 27 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-408 „Dėl AB „Lietuvos dujos“ teikiamų paslaugų minimalių kokybės lygių nustatymo“ (toliau – Nutarimas Nr. O3-408) buvo nustatyti minimalūs skirstymo sistemos operatoriaus AB „Energijos skirstymo operatorius“² teikiamų paslaugų kokybės lygiai:

- vidutinė neplanuotų nutraukimų trukmė vienam vartotojui dėl operatoriaus atsakomybės (toliau – SAIDI);
- vidutinis neplanuotų nutraukimų skaičius vienam vartotojui dėl operatoriaus atsakomybės (toliau – SAIFI);
- avarinės tarnybos atvykimų laiku procentinė dalis (toliau – ATV);
- laiku išsiųstų atsakymų procentinė dalis (toliau – ATS);
- laiku išsiųstų atsakymų naujam vartotojui į jo prašymą prijungti procentinė dalis (toliau – ATSV);
- laiku dėl operatoriaus atsakomybės neprijungtų naujų vartotojų procentinė dalis (toliau – NEPRIJ).

AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – Bendrovė) 2019 m. vasario 8 d. raštu (reg. Nr. R1-7248) pateikė gamtinių dujų teikiamų paslaugų kokybės rodiklių ataskaitas. Nutarimu Nr. O3E-267 nustatytų ir faktinių Bendrovės teikiamų paslaugų ir naujų vartotojų sistemų prijungimo paslaugų kokybės rodiklių vertinimas pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. Bendrovės skirstymo veiklos kokybės rodikliai, priskiriami įmonės atsakomybei.

	Nustatyti kokybės rodikliai	2017 m. faktinės reikšmės	2018 m. faktinės reikšmės	2018 m. faktinės reikšmės proc. pokytis, lyginant su nustatytu kokybės rodikliu, proc.
SAIDI	0,441	0,562	0,19601	+55,55
SAIFI	0,00558	0,0036	0,003297	+40,91
ATV	100	100	96,5	-3,5
ATS	95,43	96,06	100	+4,79
ATSV	100	99,8	99,44	-0,56
NEPRIJ	2,1	1,58	15,91	6,50 karto

Įvertinęs Bendrovės 2019 m. vasario 8 d. raštu (reg. Nr. 7248) pateiktus faktinius duomenis, Dujų skyrius konstatuoja, kad teikiamų paslaugų SAIDI, SAIFI ir ATS kokybės rodiklių vertė buvo lygi arba didesnė, nei Komisijos Nutarimu Nr. O3-408 nustatyta reikšmė, o ATV, ATSV ir NEPRIJ rodiklių vertės buvo mažesnės 3,5 proc., 0,56 proc. ir 6,50 karto atitinkamai, lyginant su atitinkamais nustatytais minimaliais kokybės lygiais.

Bendrovė 2019 m. rugpjūčio 7 d. raštu Nr. 19KR-SD-7498 pateikė paaiškinimą, kuriame nurodomi veiksniai, lėmę NEPRIJ rodiklio pokytį:

1. Bendrovės rangovai vėlavo atlikti darbus dėl išaugusio darbų krūvio. 2017 m. prijungimo sutartis apmokėjo 12059 vartotojai, o 2018 m. prijungimo sutartis apmokėjo 15322 vartotojai (27 %

² Sujungimo būdu reorganizavus AB „Lesto“ ir AB „Lietuvos dujos“ minėtų įmonių veiklą tęsia naujai įsteigta AB „Energijos skirstymo operatorius“, kuriai Komisijos 2015 m. gruodžio 30 d. nutarimais Nr. O3-692 „Dėl gamtinių dujų skirstymo licencijos akcinei bendrovei „Energijos skirstymo operatorius“ išdavimo“ ir Nr. O3-693 „Dėl elektros energijos skirstymo ir visuomeninio tiekimo licencijų akcinei bendrovei „Energijos skirstymo operatorius“ išdavimo“ išduotos gamtinių dujų skirstymo, elektros energijos skirstymo bei visuomeninio tiekimo licencijos suteikia teisę verstis valstybės reguliuojama energetikos veikla.

augimas). Per 2017 m. Bendrovė rangovams perdavė 4158 užduotis prijungimo darbams atlikti, tuo tarpu per 2018 m. Bendrovė rangovams perdavė 6498 užduotis rangos darbams atlikti (56 % augimas).

2. Susikaupę darbai dėl darbai netinkamų oro sąlygų. Tipiškai didžiąją dalį 2018 m. I ketvirčio vykdyti kasimo darbus buvo sudėtinga arba neįmanoma. 2018 m. vadovaujantis Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos duomenis dirvožemis buvo išalęs daugiau nei 10 cm (kai darbų vykdymas tampa ypatingai sudėtingas) nuo sausio pabaigos iki balandžio antros savaitės su savaitės atšilimu vasario pabaigoje. Nors objektai, neįvykdomi dėl netinkamų oro sąlygų, nėra traukiami į Bendrovės kaltę dėl vėlavimų, Bendrovės rangovams susikaupė darbų, kuriuos reikėjo vykdyti dėl susidariusio išalo, todėl buvo vėluojama atlikti vėlesnius darbus, kurių terminas buvo numatytas po išalo periodo. 2018 m. gegužės–birželio mėn. dėl Bendrovės kaltės vėluojant prijungtų klientų dalis sudarė 4 % nuo visų prijungtų klientų, o liepos-rugpjūčio mėn. – 21 %

3. Pabaigta daugiau didelių objektų, kuriais prijungiama 2 ir daugiau klientų. 2017 m. 31 % klientų buvo prijungta dideliuose projektuose, o 2018 m. 46 % klientų buvo prijungta dideliuose projektuose. Atitinkamai vėluojant pabaigti didelį objektą, kuriuo prijungiama 2 ir daugiau klientų, vartotojų skaičius, kuriems Bendrovė vėluoja atlikti paslaugą, ženkliai didėja.

4. Prijungimo sutartyse nustatomi trumpesni terminai. Po to, kai Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme atsirado sąlyga, jog mažo ir vidutinio slėgio dujotiekiai yra laikomi kilnojamais daiktais (redakcija galiojusi nuo 2017 m. gegužės 1 d.), Bendrovė, atlikusi analizę, sutrumpino prijungimo sutartyse nurodomus prijungimo terminus: įvertinus nekilnojamojo turto procedūrų įtaką prijungimo procesui (statybos ir kitų leidimų gavimas ir pan.), vartotojams planuojami terminai buvo sutrumpinti. Pastaroji aplinkybė sąlygojo tai, kad pasikeitus dujotiekio statusui iškilo naujų kliūčių rengiant ir derinant projektus, kurių nebuvo dujotiekiiui esant nekilnojamoju turtu.

Papildomai Bendrovė nurodė, kad 2018 m. atnaujino NEPRIJ rodiklio skaičiavimo metodiką, kurios principai pateikti Bendrovės 2019 m. rugpjūčio 7 d. raštu Nr. 19KR-SD-7498, aiškiai apibrėžiant kurie vėlavimai yra laikomi ne operatoriaus atsakomybe. Kadangi priežastys nustatomos kiekvieną atvejį vertinant atskirai ir priklauso nuo vertinimo kriterijų, staigus rodiklio išaugimas, lyginant su 2017 m., gali būti paaiškintas ir naujų vertinimo kriterijų atsiradimu.

Atsižvelgiant į Aprašo 21 punktą, dujų įmonės kokybės rodiklių pokytis, palyginti su konkrečiai dujų įmonei Tarybos nustatytu minimaliu kokybės lygiu, įvertinamas nustatant (koreguojant) gamtinių dujų kainos ir (ar) pajamų viršutines ribas, vadovaujantis Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodikos, patvirtintos 2013 m. rugsėjo 13 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-367 „Dėl Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika) nustatyta tvarka. Metodikos 30 punktas numato, kad gamtinių dujų įmonė mažindama sąnaudas ir siekdama didesnio efektyvumo bei pelno, turi užtikrinti patikimą sistemos darbą ir vartotojų aptarnavimo kokybę. Vadovaujantis Metodikos 30.1 papunkčiu, gamtinių dujų skirstymo investicijų grąža po pirmų dvejų reguliavimo periodo metų, o vėliau – pasibaigus reguliavimo periodui mažinama 1 proc. už kiekvieną kokybės rodiklį, jei praėjusių vienerių metų atitinkamas kokybės rodiklis, kuriam nustatytas minimalus lygis, pablogėjo nuo 5 iki 10 proc., palyginus su nustatytu minimaliu lygiu ir vadovaujantis Metodikos 30.2 papunkčiu, investicijų grąža mažinama ateinančiais metais 2 proc. už kiekvieną kokybės rodiklį, jei praėjusių vienerių metų atitinkamas kokybės rodiklis, kuriam nustatytas minimalus lygis, pablogėjo daugiau nei 10 proc. palyginus su nustatytu minimaliu lygiu. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei į tai, kad AB „Energijos skirstymo operatorius“ NEPRIJ rodiklis pablogėjo daugiau nei 10 procentų,

Tarybos Dujų skyrius siūlo koreguoti AB „Energijos skirstymo operatorius“ skirstymo investicijų gražą ir ją mažinti 2 proc. po pirmų dvejų reguliavimo periodo metų (t. y., 2021 metams).

IV. AB agrofirma „Josvainiai“, UAB „Intergas“, UAB „Fortum Heat Lietuva“ nustatytų minimalių kokybės lygių vertinimas

2013 m. rugsėjo 27 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-407 „Dėl AB agrofirma „Josvainiai“ teikiamų paslaugų minimalių kokybės lygių nustatymo“, 2014 m. spalio 13 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-835 „Dėl UAB „Intergas“ teikiamų paslaugų minimalių kokybės lygių nustatymo“, 2014 m. spalio 13 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-836 „Dėl UAB „Fortum Heat Lietuva“ teikiamų paslaugų minimalių kokybės lygių nustatymo“ (toliau – Nutarimai) buvo nustatyti minimalūs skirstymo sistemos operatorių, AB agrofirma „Josvainiai“, UAB „Intergas“, UAB „Fortum Heat Lietuva“ teikiamų paslaugų kokybės lygiai:

- SAIDI;
- SAIFI;
- ATV;
- ATS;
- ATSV;
- NEPRIJ.

Nustatyti AB agrofirma „Josvainiai“ minimalūs teikiamų paslaugų kokybės lygiai galioja iki 2018 m. gruodžio 31 d., o UAB „Intergas“, UAB „Fortum Heat Lietuva“ minimalūs kokybės lygiai galioja iki 2019 m. gruodžio 31 d.

AB agrofirma „Josvainiai“ 2019 m. sausio 29 d. raštu (reg. Nr. R1-1060), UAB „Intergas“ 2019 m. vasario 8 d. raštu (reg. Nr. R1- 8244), UAB „Fortum Heat Lietuva“ 2019 m. sausio 15 d. raštu (reg. Nr. R1-8245) pateikė gamtinių dujų tiekiamų paslaugų kokybės rodiklių ataskaitas. Nutarimais nustatytų ir faktinių šių įmonių teikiamų paslaugų ir naujų vartotojų sistemų prijungimo paslaugų kokybės rodiklių vertinimas pateikiamas 3 lentelėje.

3 lentelė. AB agrofirma „Josvainiai“, UAB „Intergas“, UAB „Fortum Heat Lietuva“ skirstymo veiklos kokybės rodikliai, priskiriami įmonių atsakomybei.

	Nustatyti kokybės rodikliai	2017 m. faktinės reikšmės	2018 m. faktinės reikšmės	2018 m. faktinės reikšmės proc. pokytis lyginant su nustatytu kokybės rodikliu, proc.
SAIDI	0	0	0	0
SAIFI	0	0	0	0
ATV	100	100	100	0
ATS	100	100	100	0
ATSV	100	100	100	0
NEPRIJ	0	0	0	0

Dujų skyrius, įvertinęs AB agrofirma „Josvainiai“, UAB „Intergas“, UAB „Fortum Heat Lietuva“ pateiktus faktinius duomenis, konstatuoja, kad minėtų skirstymo sistemos operatorių faktiniai veiklos kokybės rodikliai tenkina nustatytus minimalius kokybės lygius.

Vadovaudamasis Aprašo 21 punktu, Perdavimo metodikos 24 punktu, Metodikos 30 punktu, bei atsižvelgdamas į tai, kad nustatyti rodikliai nesikeitė palyginti su nustatytais minimaliais lygiais, Dujų skyrius siūlo AB agrofirma „Josvainiai“, UAB „Intergas“, UAB „Fortum Heat Lietuva“ skirstymo veiklos investicijų gražos dėl minimalių kokybės rodiklių vertinimo nekoreguoti 2020 metams.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasis Gamtinių dujų įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 7 punktu ir Aprašo 20 punktu, Dujų skyrius siūlo Tarybai pritarti nutarimo „Dėl gamtinių dujų įmonėms vykdančioms perdavimo ir skirstymo veiklą, nustatytų minimalių kokybės lygių vertinimo“ projektui.

PRIDEDAMA. Nutarimo „Dėl gamtinių dujų įmonėms, vykdančioms perdavimo ir skirstymo veiklą, nustatytų minimalių kokybės lygių vertinimo“ projektas, 1 lapas.

Dujų skyriaus vyr. specialistas

Justas Valaitis

Į posėdį kviečiami:

1. Energetikos ministerijos atstovai;
2. UAB „Fortum Heat Lietuva“;
3. UAB „Intergas“;
4. AB „Amber Grid“;
5. AB „Energijos skirstymo operatorius“;
6. AB agrofirma „Josvainiai“.